

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์	:	ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย - ไทยพุทธในเขตกิ่งเมือง - กิ่งชนบท กับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี
ชื่อผู้เขียน	:	มะเสาวดี ไสสากา
ชื่อปริญญา	:	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา	:	2544

การศึกษาในเรื่องปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-พุทธในเขตกิ่งเมือง-กิ่งชนบท กับอำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า 1) ประชาชนชาวไทย-พุทธ ในเขตชุมชนกิ่งเมือง-กิ่งชนบท ในเขตจังหวัดปัตตานีมีปัญหาความต้องการในด้านใด เรื่องใด และประเด็นใดบ้าง และ 2) มีผู้นำในท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการประเภทและระดับ ตั้งแต่ระดับผู้นำละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือ เทศบาล จนถึงนักการเมืองท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และข้าราชการที่สามารถพึ่งพา หรือสนองตอบต่อปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนได้หรือไม่ เพียงใด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนชาวไทยพุทธที่เป็นหัวหน้าครอบครัว คู่สมรส หรือตัวแทนผู้ที่เป็นผู้ปกครองของครอบครัวนั้นๆ ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลในพื้นที่อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก และอำเภอโคกโพธิ์ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับร้อยละ 5.0 ของประชากรทั้งหมด แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 186 ครอบครัว การเก็บรวบรวมข้อมูลอาศัยแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ผลการศึกษาปรากฏว่า

ประเด็นปัญหาความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยมีปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดด้านเศรษฐกิจ เรื่องรายได้จากอาชีพหลัก ในประเด็นการมีรายได้น้อย รองลงมาด้านสาธารณูปโภค เรื่องถนน ในประเด็นคุณภาพถนนไม่ดีและถนนชำรุดเสียหายบ่อย ด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็น

กัญชา และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะ ในประเด็นการ
กำจัดขยะและของเสียต่างๆ ตามลำดับ

อำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างระบุว่าผู้นำระดับละแวกบ้าน เป็นกลุ่มที่
พวกเขาสามารถพึ่งพาได้มากที่สุด รองลงมาผู้นำระดับหมู่บ้าน ผู้นำระดับตำบล จากนั้นสมาชิก
เทศบาล ถัดมาเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการเจ้าหน้าที่ในอำเภอและตำบลนั้น ชาวบ้านส่วน
ใหญ่ระบุว่าพวกเขาพึ่งพาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่อยู่ใน
ระดับที่ใกล้ชิดชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาได้ (Trouble Shooter)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านปรากฏว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
นั้น แนวโน้มเขตชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบทจะมีปัญหาในด้านเศรษฐกิจและด้านสาธารณสุขปกคมาก
ที่สุด ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ผู้
รับผิดชอบหรือผู้มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาล้วนอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนกลางเป็นหลัก อีก
ทั้งอำนาจการนำในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านจะอยู่กับผู้นำระดับรากหญ้ามาก
ที่สุด ดังนั้นเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน จึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเร่งรัดดำเนินนโยบายการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดิน และนโยบาย
การกระจายอำนาจไปสู่ชาวบ้านระดับรากหญ้าให้มากให้เร็ว และลึกที่สุด เพื่อให้ชาวบ้านเป็นศูนย์
กลางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง

องค์การบริหารในระดับท้องถิ่นควรมีการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน โดย
อาศัยกระบวนการประชาคมในระดับรากหญ้าดำเนินการเพื่อกำหนดแผนงาน และโครงการ เพื่อ
การแก้ไขปัญหาท้องถิ่นของตนเองเป็นหลักสำคัญ